

Resum Jornada Cultura, comunitat i convivència

Pla estratègic Tarragona Cultura

28 de juny de 2025

El vestíbul del Teatre Tarragona es va convertir aquest dissabte 28 de juny en un espai de reflexió viva i crítica al voltant del paper de la cultura en la vida col·lectiva. Emmarcat dins del Pla Estratègic TGN Cultura, l'acte **«Cultura, comunitat i convivència»** va reunir les reflexions de **Nicolás Barbieri, Nadine Boos, Manuel Delgado i Maria Donoso** en un diàleg obert amb el públic, en el que es van posar sobre la taula tensions, paradoxes i oportunitats de la pràctica cultural contemporània.

El debat es va iniciar amb la mirada crítica de **Barbieri**, que va advertir contra una visió excessivament idealitzada de la cultura. «La cultura, més que no pas un antídoto, és una paradoxa», va afirmar, citant Terry Eagleton, i va recordar que també pot ser «generadora de segregació i desigualtat». «Sovint pensem actes on ens trobem persones molt semblants, massa». Per contra, va defensar, la cultura que promou «espais “improbables de trobada» com els que han sorgit entorn del Rec Comtal a Barcelona.

Des de la pedagogia i la pràctica teatrals, **Nadine Boos** va posar l'accent en la cultura entesa —partint de la seva etimologia— com a cultiu i va reivindicar el valor cultural inherent als barris: «No es tracta de portar cultura als llocs, com de vegades a mi m'han demanat, sinó de reconèixer-hi aquella que ja forma part de la comunitat». Per a Boos, la clau rau en la persistència i la proximitat d'aquests projectes: sembrar i tenir-ne cura.

L'antropòleg **Manuel Delgado** va problematitzar la mateixa noció de *cultura*, advertint del perill d'utilitzar-la com a categoria absolutitzada. «La cultura s'ha convertit en un culte», va dir, comparant els museus amb catedrals i assenyalant com l'Estat ha assumit la cultura com una mena de religió laica. També va criticar el paper de la cultura en les institucions. Entenent la cultura com una «infraestructura» i vinculant-la al treball, Delgado va sostenir que l'alternativa és que «la cultura passi a mans dels treballadors culturals».

Per la seva banda, **Maria Donoso** va defensar la mediació cultural com una eina per fer possible «l'estar junts», com una possibilitat de teixir comunitat. També va reclamar espais institucionals oberts al «caos», a l'espontaneïtat de la participació de la gent. En aquest sentit, va reclamar que les institucions tinguessin més clara la seva vocació pública, de servei públic.

El diàleg es va animar en diversos moments, especialment quan Delgado va discutir amb una persona del públic la funció de la cultura en relació a

l'enriquiment que suposa per a l'individu. Per a l'antropòleg, la cultura no pot ser només una eina d'autoafirmació individual, sinó que és intrínseca a la construcció de comunitat.

El debat va comptar amb la participació activa del públic, que va anar exposant les seves reflexions i instant a les persones ponents a debatre i aprofundir en alguns aspectes. També hi van haver intervencions de personal municipals defensant el Pla estratègic Tarragona Cultura com un procés viu i participatiu, conscient per superar barreres d'accés i d'identificació o la necessitat de «desaprendre com a gestors» i d'integrar la mediació i la comunicació com a eixos centrals.

El públic, molt interessat a plantejar preguntes i consideracions pròpies, va posar sobre la taula qüestions com l'ús d'espais buits com la Tabacalera, les dificultats burocràtiques per als agents culturals o la percepció de dependència dels ajuts institucionals (van qüestionar, per exemple, el mateix concepte d'*ajut*).

La sessió va cloure amb idees que van apuntar cap a una cultura «menys egocèntrica» i més interconnectada —amb la natura, amb les altres espècies, amb la comunitat—, tal com va plantejar Boos, i amb el desig compartit de repensar el paper transformador, i alhora contradictori, de la cultura en la vida col·lectiva.

[Versió esquemàtica]

Cultura, comunitat i convivència - Pla Estratègic TGNCultura

Dia: Dissabte 28 de juny de 2025.

Lloc: Vestíbul del Teatre Tarragona

Ponents: Nicolás Barbieri, Nadine Boos, Manuel Delgado i Maria Donoso.

Intervencions ponents

Nicolás Barbieri

- Crítica a la visió romàntica de la cultura
- «La cultura és una paradoxa, no un antídol»
- Pot generar desigualtat si es produeix sense inclusió
- Reivindicació d'«espais improbables de trobada» (ex. Rec Comtal)
- Proposta: reflexionar no només sobre què han de fer les institucions, sinó què han de deixar de fer o permetre

Nadine Boos

- Cultura entesa com a cultiu (al·lusió a l'etimologia)
- Rebuig a la idea de «portar cultura» als barris: ja hi és
- Defensa de projectes arrelats i persistents
- Crítica a la cultura «egocèntrica» i centrada en l'espècie humana
- Valoració dels espais naturals en contraposició als «espais artificials» (museus, teatres, etc.), que cal que hi siguin, també

Manuel Delgado

- Cultura com a concepte problemàtic i polisèmic
- Crítica a la institucionalització de la cultura: «un nou culte»
- Els museus com a temples, la cultura com a religió d'Estat
- Defensa d'una cultura en mans dels treballadors culturals
- Crítica a l'art com a experiència individualista: la cultura va lligada al sentit de comunitat
- No es postula com a contrari a l'exercici del poder i de les institucions. Afirmar que es pot fomentar el canvi dins les institucions des de la il·lusió de sentir-se «agent doble»

Maria Donoso

- La mediació com a eina de convivència
- Defensa del «caos» dins les institucions culturals
- Necessitat de reconèixer la cultura sense NIF
- Cultura com a servei públic
- Valor del treball col·lectiu i la confabulació comunitària

Reflexions del públic

- Denúncia d'espais culturals històricament desaprofitats a la ciutat de Tarragona com la Tabacalera
- Dificultats administratives per part d'artistes i mediadors culturals
- Crítica al model d'ajuts i al mateix concepte: per què *ajut*?
- Defensa d'una transformació real de les polítiques públiques

Altres intervencions

- El pla estratègic TGN Cultura és un procés viu i obert
- Conscients de les dificultats, des de la institució, per arribar a tots els col·lectius
- Voluntat de crear un moviment i uns consensos en matèria de polítiques culturals que vagin més enllà dels canvis de noms i sigles en la política representativa
- Cal *desaprendre* com a gestors culturals
- Mediació i comunicació com a eixos del canvi institucional

Conclusions

- Reivindicació d'una cultura interconnectada: natura, comunitat, espècies
- Reconeixement de la cultura com a àmbit transformador i contradictori
- Crida a repensar la convivència i la pràctica cultural des d'una mirada més col·lectiva i plural